

Nr 83.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående beredande av delaktighet i statens pensionsanstalt åt lärare vid dispensärbarnhem samt barnhem för nervösa och psykopatiska barn; given Stockholms slott den 30 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 januari 1931.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin:

Jag anhåller nu att för Kungl. Maj:t få anmäla frågan om beredande av delaktighet i statens pensionsanstalt åt lärare vid dispensärbarnhem samt barnhem för nervösa och psykopatiska barn.

1930 års riksdag har, med bifall till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (p. 205) framlagda förslag, medgivit, bland annat, att dispensärbarnhem samt barnhem för nervösa och psykopatiska barn må efter särskild prövning av Kungl. Maj:t kunna tiller-

kännas rätt att erhålla bidrag till avlönande av lärare, anställd för meddelande av undervisning åt vid barnhemmet intagna barn i skolåldern. att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva, utgå huvudsakligen efter samma grunder och i samma ordning, som vore eller kunde bliva stadgade angående statsbidrag till avlönande av lärare vid egentliga folkskolor och småskolor.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av nyssnämnda ärende i fjolårets statsverksproposition anförde föredragande departementschefen, bland annat, att frågan om pensionsrätt för omförmälda lärare icke ännu blivit närmare utredd men att, om det förevarande förslaget vunne Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, åtgärder syntes böra vidtagas för utredning av pensionsfrågan, så att förslag därutinnan skulle kunna föreläggas 1931 års riksdag. Enligt brev den 20 juni 1930 anbefallde Kungl. Maj:t sedermera statens pensionsanstalt att verkställa utredning och avgiva förslag i ämnet.

Med anledning härav har *statens pensionsanstalt* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 augusti 1930 avgivit dylikt förslag.

Efter att hava erinrat, att jämlikt stadgandet i § 41 f) av pensionsanstaltens reglemente den 31 december 1919 pensionsrätt vore medgiven för lärare, vilken vore anställd vid statsunderstödd sjukvårdsanstalt för meddelande av undervisning åt där intagna barn i skolåldern och till vilkens avlöning statsbidrag utginge såsom till lärare vid egentlig folkskola eller småskola, har pensionsanstalten anført följande:

»Lärare vid ifrågakomna barnhem kunna icke inbegripas under detta stadgande. Men då de numera äro fullt likställda med lärare vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter i fråga om avlöning och statsbidrag därtill samt rätt till tjänstårsberäkning för uppflyttning i högre lönegrad (kungörelserna den 20 juni 1930 nr 279 och nr 280), kan ej något vara att erinra mot, att även samma pensionsrätt meddelas dem, vilken redan tillkommer lärare vid statsunderstödd sjukvårdsanstalt.

Så vitt för pensionsanstalten tillgängliga uppgifter giva vid handen, är det för närvarande endast ett tiotal lärare, som skulle kunna ifrågakomma till erhållande av pensionsrätt. Statens kostnad för denna pensionering måste antagas bliva relativt obetydlig och i allt fall ej sådan, att någon höjning av pensionsanstaltens anslag bör för närvarande påkallas.

Någon annan ändring i pensionsanstaltens reglemente torde ej erfordras än ett tillägg till ovannämnda stadgande i § 41 f).»

Pensionsanstalten har föreslagit, att sistberörda stadgande måtte erhålla den lydelse, att pensionsrätt medgäves lärare, som vore anställd vid statsunderstödd sjukvårdsanstalt *eller vid barnhem* för meddelande av undervisning åt där intagna barn i skolåldern och till vilkens avlöning statsbidrag utginge såsom till lärare vid egentlig folkskola eller småskola.

I ärendet har *statskontoret* den 11 september 1930 avgivit infortrat utlåtande och därvid anfört, att, då riksdagens förenämnda beslut innefattade medgivande av statsunderstöd till avlöning av lärare allenast vid vissa barnhem, nämligen dispensärbarnhem och barnhem för nervösa och psykopatiska barn, samt i detta sammanhang alltså icke kunde vara fråga om att i anstalten bereda delaktighet för lärare vid andra än sålunda statsunderstödda barnhem, det av anstalten föreslagna tillägget till § 41 f) i reglementet för anstalten (»eller vid barnhem») vore väl knapphändig. För sin del har statskontoret med hemställan, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande till ifrågavarande lärarpersonals delaktighet i pensionsanstalten, föreslagit, att nämnda författningsrum måtte för nu ifrågavarande ändamål erhålla den lydelsen, att pensionsrätt medgäves lärare, som vore anställd vid statsunderstödd sjukvårdsanstalt eller vid dispensärbarnhem eller vid barnhem för nervösa och psykopatiska barn för meddelande av undervisning åt där intagna barn i skolåldern och till vilkens avlöning statsbidrag utginge såsom till lärare vid egentlig folkskola eller småskola.

Statskontoret har tillika ifrågasatt, huruvida icke ett tillägg lämpligen borde göras till »övergångsstadganden» vid kap. IV av anstaltens reglemente i syfte att — såsom skett enligt punkten 5 i fråga om befattningar, vilka redan erhållit delaktighet i anstalten i enlighet med bestämmelserna i nämnda kapitel — bereda någon lättnad i kostnaden för delaktigheten i sådana fall, där enligt § 9 mom. 1 av reglementet huvudmannen skall erlægga engångsavgift.

Beträffande kostnaderna för den föreslagna pensioneringen har *statens pensionsanstalt* i en den 29 januari 1931 dagtecknad promemoria meddelat, att lärarbehovet vid ifrågavarande barnhem för närvarande beräknades utgöra fem folkskollärarinnor och tre småskollärarinnor. Förslagets genomförande komme att belasta det under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt med omkring 176 kronor om året. Vid beräkningen hade antagits, att tjänstepensionsunderlagen för befattningarna bleve desamma som de för motsvarande ordinarie lärarinnor vid folk- och småskolor gällande. De årliga pensionsavgifter, som från barnhemmen skulle komma att inlevereras till pensionsanstalten (huvudmäns och befattningshavares avgifter), beräknades till sammanlagt i runt tal 1,250 kronor om året.

Vid framläggande för fjolårets riksdag av förslag angående statsbidrag till avlöning av lärare vid dispensärbarnhem samt barnhem för nervösa och psykopatiska barn förutsatte föredragande departementschefen, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, att frågan om pensionering av lärare vid dylika barnhem skulle upptagas till utredning och att förslag härutinnan skulle föreläggas 1931 års riksdag. I anslut-

Departements-
chefen.

ning härtill har förslag i ämnet nu utarbetats, enligt vilket ifrågavarande lärarpersonal skulle — i likhet med vad som tidigare skett beträffande lärare vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter — beredas delaktighet i statens pensionsanstalt. Detta förslag finner jag mig i huvudsak böra biträda. Kostnaderna för pensioneringen torde, på sätt de återgivna beräkningarna utvisa, komma att bli obetydliga.

Vad angår formen för inordnandet av nu ifrågavarande personal i det för pensionsanstalten gällande reglementet, finner jag, i likhet med statskontoret, det av anstalten föreslagna tillägget till § 41 f) av sagda reglemente för knapphändigt och får för min del förorda, att stadgandet gives den avfattning, statskontoret ifrågasatt. Med anledning av vad statskontoret i övrigt anfört vill jag erinra, att mom. 5 a) i övergångsstadgandena till kap. IV av reglementet måste anses utan vidare tillämpligt på den personal, varom nu är fråga.

Det lär ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, vidtaga de erforderliga ändringarna i det för pensionsanstalten gällande reglementet. Ändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1931.

Under återopande av vad jag anfört får jag sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lärare, som är anställd vid dispensärbarnhem eller vid barnhem för nervösa och psykopatiska barn för meddelande av undervisning åt där intagna barn i skolåldern och till vilkens avlöning statsbidrag utgår såsom till lärare vid egentlig folkskola eller småskola, må, i överensstämmelse med vad jag i det föregående angivit, från och med den 1 juli 1931 vinna delaktighet i statens pensionsanstalt.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

E. Regné.